

Frans Toikkanen

Taidegraafikko ja kuvanveistäjä Frans Toikkanen (26.6.1926-29.12.2008) syntyi Saarijärvellä. Hän aloitti taideopintonsa 31-vuotiaana, jolloin lähti opiskelemaan Helsinkiin Vapaaseen Taidekouluun. Sen jälkeen hän jatkoi opintojaan Suomen Taideakatemian koulussa 1958-1961. Vielä 1950- ja 1960-luvulla Frans Toikkanen eli Fransu, kuten häntä paikkakunnalla kutsuttiin, toimi maanviljelijänä kotitilallaan Saarijärven Hoikankylällä kunnes pani pellot pakettiin vuonna 1969.

Maailmalla saavutetusta maineesta huolimatta taiteilija pysyi uskollisena kotiseudulleen, jonka maalaisympäristössä hänen taiteensa juuret ovat. Hän aloitti kuvaamalla oman elinympäristönsä näkymiä. Koko Suomen kansan ja muunkin maailman tuntemaksi Fransu tuli kissoillaan. Nämä mezzotintotekniikalla toteutetut kissat ovat humoristisia luonnetutkielmiä. Jokainen otus on yksilö kuvattuna kissalle tärkeissä tilanteissa, mutta jokaisessa on myös aimo annos ihmistä - melankolista, mietteissä olevaa, odottavaa. Toikkanen oli elämänmyönteisessä huumorissaan Hannes Autereen sukulaissielu.

Taiteessaan Toikkanen oli oleellisimman etsijä ja pelkistämisen mestari. Toikkasen taiteen keskeinen lähtökohta on luonto, jota hän on kuvannut tiivistunnelmaisissa puupiirroksissaan mestarillisesti. Nämä enimmäkseen mustavalkoiset puupiirroksiset ovat usein pitkälle abstrahoituja luontokuvia, joissa on kuvattu luonnossa koettuja elämyksiä ja tunnelmia - sadetta, usvaa, tuulta.

Toikkasen teokset muuttuivat yhä pelkistyneemmiksi ja tyylieltyneemmiksi 1980-luvulla. Näissä enimmäkseen serigrafiatekniikalla toteutetuissa töissä voi nähdä viittauksia kalligrafiaan; ne muistuttavat vanhoja kirjoitusmerkkejä ja kuvasymboleja. Moniselitteisten kuvioiden nimet ohjaavat tulkintaa kuitenkin kohti arkipäivää. Toikkasen huumori pilkahtaa myös teosten nimissä.

Frans Toikkanen teki myös veistoksia. Saarijärvellä on kolme Toikkasen julkista veistosta: Uimahallissa on vuonna 1982 valmistunut Saarijärven ranta -niminen puureliefi. Lannevedellä Sampolan pihassa sijaitsee vuonna 1997 paljastettu kansanparantaja Kyyrän Jussille omistettu pronssiveistos Taikalastu. Vuonna 1988 valmistunut keloveistos Haiku valettiin pronssiin vuonna 2001 ja sijoitettiin Saarijärven museon veistospuistoon kesäkuussa 2002.

Merja Ylioja

Lähteet:

Hannu Castrén: Fransu. Frans Toikkanen. Grafiikkaa ja veistoksia. Näyttelyluettelo. Saarijärven museo 1990.

Jaana Janhila - Hannu Castrén: Fransu. Frans Toikkanen. Talonpoika ja taiteilija. Jyväskylä 1999.